

Nr 30.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående efterskänkande av en kronans fordran mot jägmästaren i Kristinehamns revir Erik Danielsson; given Stockholms slott den 30 januari 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Sven Linders.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 januari 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Linders anför:

I en med skrivelse av domänstyrelsen den 30 juli 1923 till Kungl. Maj:t överlämnad framställning har jägmästaren i Kristinehamns revir Erik Danielsson anhållit, att Kungl. Maj:t måtte av nåd befria honom från honom av domänstyrelsen ålagd ersättningsskyldighet till statsverket för utan borgen försålt virke.

I ärendet hava utlåtanden avgivits den 6 oktober 1923 av länsstyrelsen i Värmlands län, den 13 november 1923 av statskontoret samt den 10 december 1923 av domänstyrelsen.

Enligt gällande författningar [förordningen den 26 januari 1894 (nr 17) angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket, § 47, och instruktionen för domänverket den 11 februari 1921 (nr 64), 2 kap. 26 §] sker försäljning av skogsalster från bl. a. kronans skogar å offentlig auktion, som

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 1 saml. 25 häft. (Nr 30-31).

förrättas inför vederbörande länsstyrelse. Emellertid äger jägmästare att under hand till ortens pris sälja virke till mindre belopp ävensom skogsavfall m. m. Vid försäljning av skogsalster genom skogsstatstjänstemans försorg får, enligt föreskrift i 50 § av nämnda förordning, det försålda icke avverkas eller utlämnas, förr än köpeskillingen är betald eller säkerhet därför blivit ställd.

Närmare bestämmelser härutinnan äro av domänstyrelsen meddelade i de s. k. reglementariska föreskrifterna. I dessa stadgas (cirkulär den 24 januari 1919, nr 1) att, om köparen erhållit anstånd med betalningen, han skall i jägmästarens förvar lämna antingen bankgaranti, depositionsbevis eller garantibrev av viss lydelse eller ock ställa till vederhäftigheten styrkt borgen.

I förevarande fall har vederbörande jägmästare, efter att under hand hava försålt ett parti avfallsvirke, underlåtit att före detsammans avforsling till köparen avkräva denne säkerhet för köpeskillingen. Sedan köparen därefter råkat i konkurs, har fråga uppkommit om jägmästarens skyldighet att ersätta kronan den skada, som genom jägmästarens berörda underlåtenhet blivit kronan tillskyndad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas följande.

Enligt slutsedel den 8 maj 1920 försålde Danielsson till handlanden C. G. Andersson, Kristinehamn, från Sommersta länsmansboställe ett parti osorterad barrved om 472.5 kubikmeter (löst mått) till ett pris av 11 kronor 50 öre för kubikmeter. Köpeskillingen, som uppgick till sammanlagt 5,433 kronor 75 öre, skulle betalas till länsstyrelsen i Värmlands län genom insättning å statsverkets giroräkning i riksbankskontoret i Karlstad senast den 1 juni 1920.

I en till länsstyrelsen i Värmlands län genom vederbörande överjägmästare överlämnad förteckning över under maj månad 1920 från skogar inom Kristinehamns revir under hand försålt virke m. m., för vilket köpeskillingen enligt avlämnade förbindelser skulle betalas till länsstyrelsen, uppförde Daniels-son ovannämnda virkesparti.

Vid granskning av Värmlands läns skogsmedelsräkning för januari—april månader 1921 anmärkte revisionen hos domänstyrelsen till indrivning ovannämnda belopp, 5,433 kronor 75 öre, jämte därå upplupen ränta efter sex procent för år. I häröver avgiven förklaring meddelade landskontoret i Värmlands län, att köparen av virkespartiet i fråga, Andersson, blivit försatt i konkurs samt att länsstyrelsen vidtagit åtgärder för bevakande av kronans rätt.

Med anledning av påminnelse från revisionen överlämnade länsstyrelsen, som infordrat Danielssons yttrande i ärendet, förnyad förklaring av landskontoret, däri landskontoret anförde i huvudsak följande.

I en den 19 maj 1920 till Kungl. Maj:ts befallningshavande från vederbörande överjägmästare inkommen förteckning hade till landskontoret för behörig åtgärd anmälts tre särskilda av jägmästaren i Kristinehamns revir

under hand försalda virkespartier, bland annat nu ifrågavarande parti, utgörande 472.5 kubikmeter kastved från länsmansbostället Sommersta i Visnums socken. Förteckningen hade icke varit åtföljd av vederbörliga säkerhetshandlingar. Ehuru indrivningsrapporten varit i anmärkta hänseendet ofullständig, hade den sålunda av överjägmästaren godkänts, och veden hade fått från platsen avföras, innan betalning erlagts eller säkerhet blivit köparen avfordrad. Sedan efter förfallotidens utgång bemärkts, att likvid uteblivit, hade länsstyrelsen avlåtit erinringar till köparen ävensom till Danielsson, därvid från köparen meddelats, att medlen snarast skulle insändas till länsstyrelsen. Då emellertid likvid ej erlagts, hade efter någon kortare tid ytterligare påminnelser gjorts. Samtidigt hade erinran gjorts till Danielsson, vilken under vidgående, att borgen ej avfordrats köparen, genmält, att det ej vore någon som helst risk att medgiva uppskov med likviden, då köparen vore att anse såsom fullt solid och ränta å beloppet alltid komme att erläggas. Dessa erinringar till köparen och jägmästaren hade avlåtit under juni månad 1920. Sedermera hade under sommarens lopp erinringarna från landskontoret förnyats, varefter den 26 oktober 1920 av länsstyrelsen till magistraten i Kristinehamn avlåtit skrivelse med anmodan att hos vederbörande uttaga beloppet jämte ränta. Vid med anledning härav den 13 november 1920 skedd exekutiv åtgärd hade hos gäldenären utmätts lös egendom till ett värde av 9,105 kronor. I anledning av förenämnda skrivelse hade från magistraten anmälts, att Andersson den 13 december 1920 avträtt sin egendom till konkurs. Efter vederbörlig bevakning i konkursen hade kronan för sin fordran bekommit utdelning med ett belopp av 653 kronor 97 öre, som den 29 december 1921 till länsstyrelsen inlevererats.

Sedan revisionen i avgivna ytterligare påminnelser anfört, att Danielsson med hänsyn till vad i målet förekommit syntes pliktig att ansvara för återstående köpeskillingen 4,779 kronor 78 öre jämte ränta, samt domänfiskalen inkommit med yttrande, beslöt domänstyrelsen den 28 februari 1923 att ålägga Danielsson att genom inbetalning till revirets kassa erlägga dels icke gulden del av omfördälda köpeskillning, 4,779 kronor 78 öre, dels ränta efter sex procent för år å 5,433 kronor 75 öre från och med den 2 juni 1920 till och med den 29 december 1921 eller 514 kronor 52 öre, dels ock ränta efter sex procent för år å 4,779 kronor 78 öre från och med den 30 december 1921 tills full betalning skedde.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av domänstyrelsen med utlåtande den 30 juli 1923 överlämnad ansökning anhåller nu Danielsson, att Kungl. Maj:t måtte, om Danielsson skulle formellt befinnas ersättningsskyldig för kronans lidna förlust å ifrågavarande vedparti, av nåd befria honom från betalnings-skyldigheten.

I sistberörda framställning anför Danielsson bland annat följande.

På grund av det korta betalningsanstånd, som lämnades firman Andersson av Danielsson eller från den 8 maj till den 1 juni 1920, hade Danielsson ansett fara ej vara för handen beträffande likvidens behöriga erläggande, då några betalningssvårigheter, enligt vad Danielsson kunnat förspörja, icke dittills förelegat för firman. I början av juni månad kort efter förfallodagen hade Danielsson erhållit meddelande telefonledes från landskontoret, att köparen begärt några dagars eller i varje fall helt kort tids uppskov med

likvidens erläggande, vartill Danielsson genmält, att han ansåge firman fullt solid. Danielsson hade då icke anat, att länsstyrelsen skulle utsträcka sitt uppskovsmedgivande över så lång tid som skett. Danielsson, som förmodat, att likviden erlagts efter ett endast kortvarigt anstånd i juni månad, hade därför blivit icke så litet överraskad, då han sedermera, enligt vad han ville erinra sig, över två och en halv månader efteråt eller närmare bestämt i slutet av augusti 1920 erhållit ännu ett telefonmeddelande från landskontoret, att köparen begärde ytterligare betalningsanstånd. Efter detta senare meddelande hade Danielsson ansett sig böra tolka länsstyrelsens åtgärder i ärendet så, att länsstyrelsen själv övertagit ansvaret för fordrans indrivande, i anledning varav Danielsson icke heller vidtagit åtgärd för beloppets indrivande eller borgens ställande. Länsstyrelsens uppgift att under sommarens lopp hava förnyat erinringarna avsåge gäldenären men icke Danielsson. Ännu så sent som den 26 oktober 1920 hade länsstyrelsen, genom ärendets remitterande till stadsfogden i Kristinehamn för yttrande, funnit sig böra taga under förnyat övervägande, huruvida icke ytterligare uppskov kunde beviljas firman. Och då stadsfogden ansett sig icke kunna tillstyrka utan tvärom varnat för uppskov, hade länsstyrelsen icke funnit sig föranlåten att ofördröjligen påbjuda exekutiv åtgärd mot gäldenären. Först den 13 november 1920 hade stadsfogden kunnat inskrida i dylikt hänseende.

Danielsson uppgiver vidare, att ifrågavarande vedparti utgjorts av avfall efter avverkning av äldre skog, nämligen lump och toppar samt undertryckt (ved-)skog och i sin helhet varit av mindervärdig kvalitet. Dylikt virke betingade dämera ett pris av omkring 3 kronor 50 öre per kubikmeter löst mått, medan priset vid försäljningstillfället uppgått till 11 kronor 50 öre.

Danielsson har vid skriften fogat intyg av stadsfogden i Kristinehamn Carl E. Möller, av Haell Andersson i egenskap av förutvarande innehavare av firman C. G. Andersson, samt av Per Berge, vilken vid ifrågavarande tid varit anställd såsom kontorschef hos firman. Berge uppgiver, att länsstyrelsen åtminstone vid två särskilda tillfällen och senast i slutet av augusti 1920 medgivit firman anstånd med erläggande av likvid för det inköpta vedpartiet samt att i firmans kassa ett för ifrågavarande likvid avsett penningbelopp funnits reserverat och tillgängligt vid skilda tillfällen under sommaren 1920 men att likviden ej verkställts på grund av att länsstyrelsen på begäran beviljat anstånd därmed.

Vid överlämnande av Danielssons framställning har *domänstyrelsen* i förberörda skrivelse den 30 juli 1923 anfört bland annat följande.

Visserligen gäve den i ärendet förebragta utredningen vid handen, att jägmästaren Danielsson vid försäljning av ifrågavarande virke icke fordrat borgen eller sådan säkerhet, som föreskrevs i domänstyrelsens cirkulär den 24 januari 1919, men å andra sidan hade domänstyrelsen ej kunnat undgå fästa uppmärksamheten därvid, att länsstyrelsen, till vilken köpeskillingen skolat erläggas, vid upprepade tillfällen syntes hava medgivit virkesköparen betalningsanstånd utan att såsom villkor därför hava fordrat betryggande säkerhet för beloppets behöriga erläggande.

Det ville förefalla domänstyrelsen som om detta länsstyrelsens förfarande varit ägnat att bibringa Danielsson den uppfattningen, att frånvaron av säkerhet icke heller av länsstyrelsen tillmättes någon vidare betydelse. Emel-

lertid borde härvid icke förbises, att länsstyrelsens ställning till säkerhetsfrågan — åtminstone i viss mån — kunnat dikteras av de lugnande upplysningar beträffande köparens vederhäftighet, som Danielsson obestriddligen lämnat länsstyrelsen.

Ehuru domänstyrelsen icke kunde fränkänna jägmästaren Danielsson en dryg andel i den olyckliga utgången av förevarande vedförsäljning, syntes det dock styrelsen som om åtskilliga förmildrande omständigheter kunde åberopas till hans förmån; och ansåge sig styrelsen därför böra tillstyrka bifall till den gjorda ansökningen. Styrelsen hemställde förty, att Kungl. Maj:t måtte av nåd befria Danielsson från betalningsskyldighet av ifrågavarande belopp, 5,294 kronor 30 öre, jämte ränta.

I sitt förberörda yttrande den 6 oktober 1923 har *länsstyrelsen i Värmlands län* tillstyrkt bifall till Danielssons framställning.

Statskontoret, som, enligt vad tidigare nämnts, den 13 november 1923 avgivit utlåtande i ärendet, har yttrat bland annat följande.

Lika med domänstyrelsen funne statskontoret, att förmildrande omständigheter talade till sökandens förmån, men ansåge statskontoret det i viss mån betänkligt, om Danielsson skulle helt och hållet befrias från att ersätta kronan den förlust, som dock i första hand orsakats av ett åsidosättande från Danielssons sida av gällande föreskrifter. Statskontoret kunde därför endast i så måtto tillstyrka ansökningen, att Danielsson befriades från den honom genom domänstyrelsens beslut i anmärkningsmålet den 28 februari 1923 ålagda ersättningsskyldigheten under det villkor, att han inom en månad efter det han av Kungl. Maj:ts beslut erhållit del till revirets kassa inbetalade ett belopp av 1,000 kronor.

Domänstyrelsen, som därefter ånyo utlätit sig den 10 december 1923, har förklarat sig vidhålla sin i skrivelsen den 30 juli 1923 gjorda hemställan om bifall till Danielssons ansökning.

Kungl. Maj:t har sedermera den 22 februari 1924 förordnat, att *regeringsrättens* yttrande över Danielssons framställning skulle inhämtas.

Enligt ett jordbruksdepartementet tillhandakommet utdrag av protokoll, hållet i Kungl. Maj:ts regeringsrätt den 1 maj 1924 hava regeringsrättens flesta ledamöter (regeringsråden Wall, Ernberg, Planting-Gyllenbåga och Söderwall) förenat sig om följande yttrande:

Den ersättningsskyldighet, som i förevarande avseende må åligga Danielsson, torde till sin natur rätteligen vara att anse såsom skadeståndsplikt. Det hemställes förty, att Kungl. Maj:t måtte finna efterskänkande därav icke böra äga rum annorledes än efter inhämtande av riksdagens medgivande.

Regeringsrådet Palmgren hemställde, att med avseende å förekomna omständigheter Danielsson måtte befrias från den honom genom domänstyrelsens ifrågavarande beslut ålagda ersättningsskyldigheten.

Jag torde få erinra om, att ett ärende, likartat med det nu förevarande, varit underställt riksdagens prövning. Sedan jägmästaren A. E. A. F. Maas på grund av uraktlåtenhet att tillse, att betryggande säkerhet blivit ställd för erläggande av köpeskilling för från kronans skogar försålt virke, blivit

av allmän domstol förpliktad att till kronan erlægga visst belopp jämte ränta, föreslog nämligen Kungl. Maj:t 1918 års lagtima riksdag (prop. nr 174) medgiva, att Maas befriades från skyldighet att till Kungl. Maj:t och kronan utgiva honom ådömt ersättningsbelopp. Sedan jordbruksutskottet (utl. nr 46) biträtt förslaget, beslöt riksdagen (skr. nr 325) bifalla propositionen.

*Departements-
chefen.*

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna anser även jag förmildrande omständigheter tala till sökandens förmån. Men, såsom statskontoret anfört, vore det dock betänkligt, om han skulle helt befrias från att ersätta kronan förlusten. Det skulle lätt kunna ingiva den föreställningen, att det icke vore så allvarligt menat med föreskriften, att av skogsstatstjänsteman under hand försålt virke icke får avverkas eller utlämnas, förrän köpeskillingen är betald eller säkerhet därför blivit ställd. På grund härav kan jag endast tillstyrka, att Danielsson befrias från ifrågavarande ersättningsskyldighet på villkor, att han inom viss tid, förslagsvis den 1 augusti 1925, till revirets kassa inbetalar ett belopp, vilket jag på grund av vad i ärendet förekommit föreslår bära sättas till 500 kronor. Då jag delar den av regeringsrättens flesta ledamöter uttalade uppfattningen, att efterskänkandet icke bör äga rum annorledes än efter inhämtande av riksdagens medgivande, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att jägmästaren i Kristinehamns revir Erik Danielsson befrias från den honom genom domänstyrelsens beslut den 28 februari 1923 ålagda skyldigheten att till Kungl. Maj:t och kronan utgiva 5,294 kronor 30 öre jämte ränta under det villkor, att han före den 1 augusti 1925 till revirets kassa inbetalar ett belopp av 500 kronor.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen hemställt. Hans Maj:t Konungen behagar härtill lämna bifall samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Nils Flodman.
